

**Groene ambities
verbinden en versnellen**

Transitieperspectieven

Anne-Marie Bor, procesbegeleider duurzame transitie

7 november 2018
ITEM workshop

Agenda

Transitieperspectieven

- Kennis maken
- Werkveld NextGreen
- Toelichting transitieperspectieven
- Verdiepen transitieperspectieven binnen praktijkvoorbeelden
- Delen inzichten en vragen

Procesbegeleiding duurzame transitie

Diensten NextGreen

Verbinden: - Ambitie bepalen - Samenwerking bouwen - Strategie

Verdiepen: - Community of Practice - Workshops, presentaties

Vernieuwen: - Innovatiesessie - Verdiencoalitie

Versnellen: - Dialoog - Procesmanagement Green Deal

<https://nextgreen.nl/diensten/>

Werkveld NextGreen

duurzame transitie

- [Green Deal Groene Daken](#)
Meer en betere groene daken
- [Green Deal Infranaatuur](#)
Meer en betere natuur bij infrabeheer
- [EU CoP Finance@Biodiversity](#)
Duurzame financiering
- [Financiële prikkels adaptatie](#)
*Adaptatie privaat terrein door 'spelregels' aanpassen
-> groene belastingen*

zie <https://nextgreen.nl/projecten/>

Transitie perspectieven

Transities: Processen van meerdere belanghebbenden, coalities met gezamenlijke ambitie, op weg naar duurzame verandering

‘Building the bridge while you walk on it’

- A. Het begint met... Confucius
- B. Curve van Jan Rotmans, stadia volgens NewForesight
- C. Zeven sleutelfuncties Marco Hekkert
- D. Multilevel Design Model Peter Joore
- E. Creative Leadership door Gerard Puccio
- F. Theory U van Otto Scharmer
- G. Large Scale Interventions / Future Search
- H. Appreciative Inquiry
- I. Proces-lessen Biomimicry

A. Confucius

“Tell me and I will forget, show me and I may remember;
involve me and I will understand.”

Vertaald richting het faciliteren van processen:

“Tell people and they will forget [presentations], show
people and they may remember [examples/case studies];
involve them and they will understand. [co-creation]”

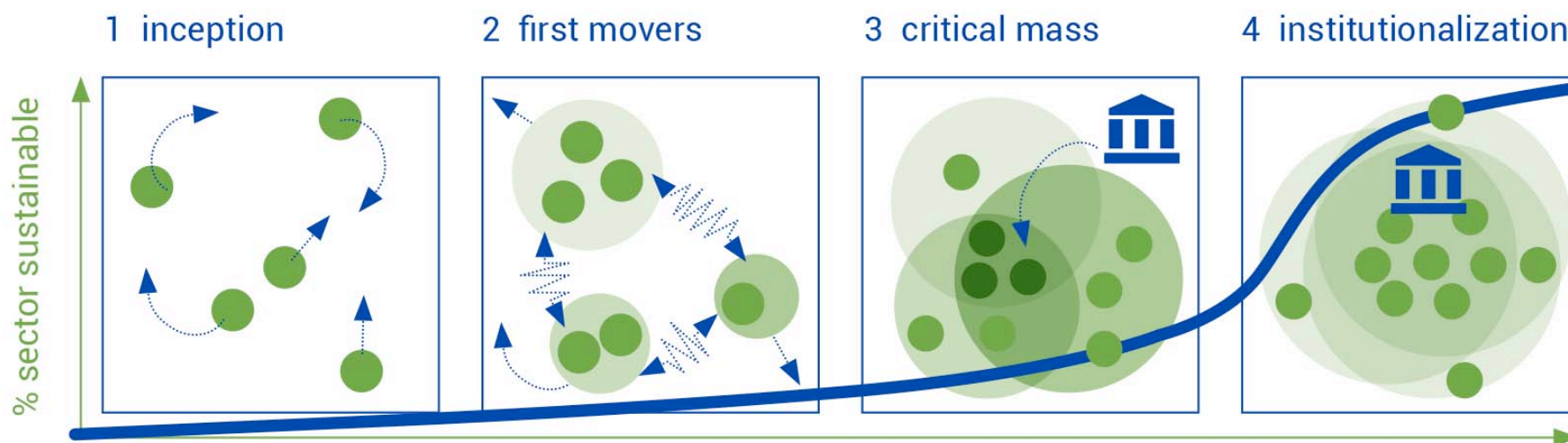
B1. Curve van Jan Rotmans

<http://www.janrotmans.nl>

B2. Stadia volgens NewForesight

<https://www.newforesight.com/about/>

C. Zeven sleutelfuncties,

Marco Hekkert,

<http://www.innovation-system.net/tis-literature/>

1. Experimenteren door ondernemers: zijn er ondernemers actief?
2. Kennisontwikkeling: wordt er voldoende en de juiste kennis ontwikkeld?
3. Kennisuitwisseling: actieve netwerken die up-to-date kennis verspreiden?
4. Richting voor het zoekproces: ambitieuze doelen
5. Marktformatie: duurzaam inkopen kan hierbij ondersteunen;
6. Mobiliseren van middelen: bijvoorbeeld voldoende goed opgeleid personeel?
7. Creëren van legitimiteit/doorbreken van weerstand tegen verandering: Zijn er remmende gevestigde belangen? Zijn er lobby-bewegingen die voor een doorbraak kunnen zorgen?

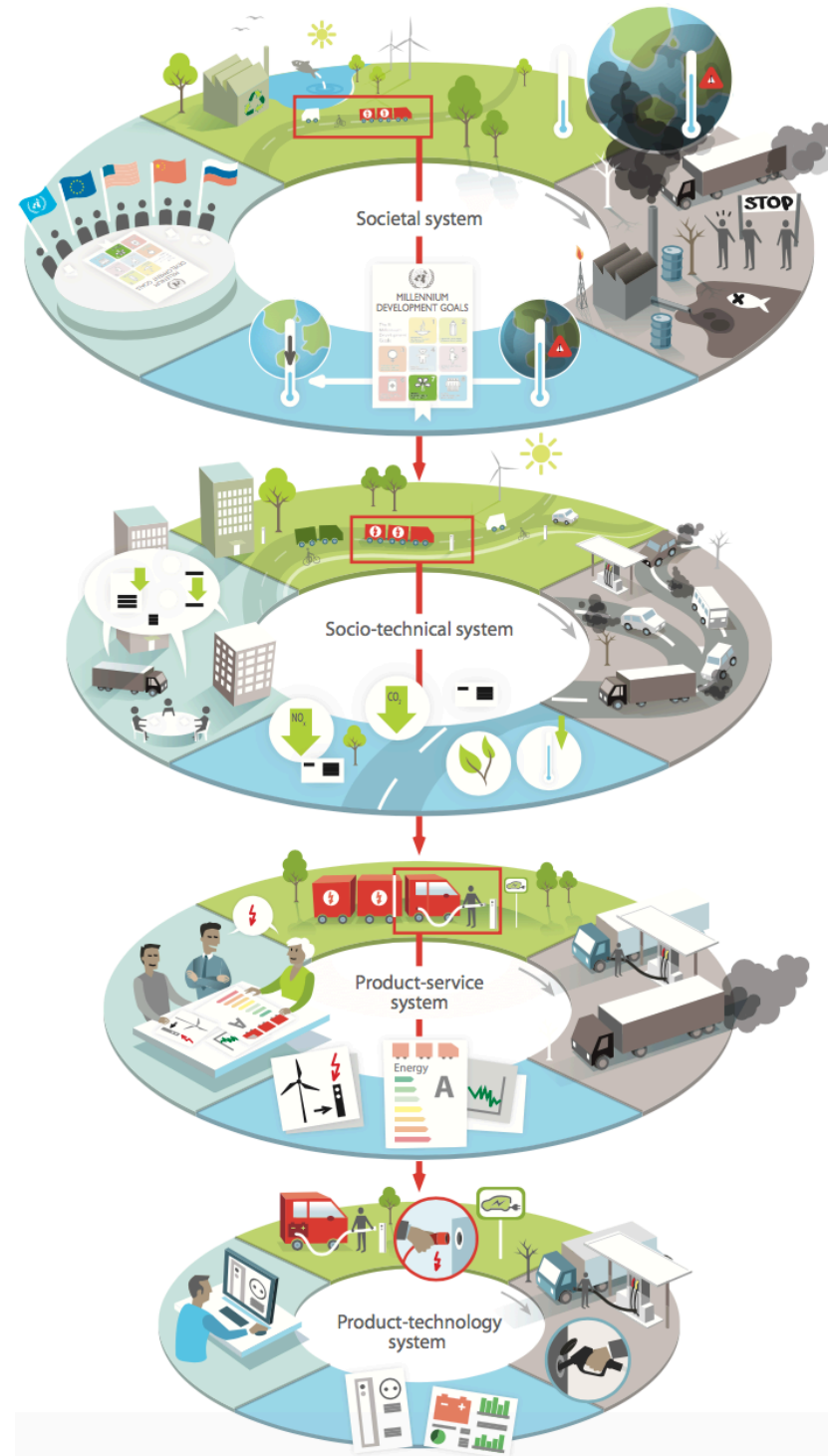
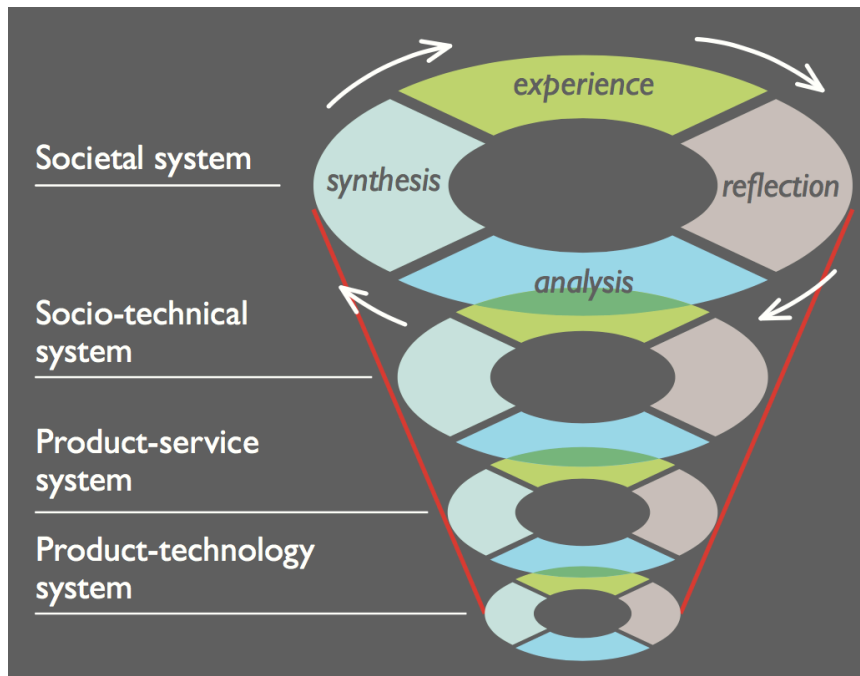
D. Multilevel design model

bron: Peter Joore, *New to improve, The Mutual Influence between New Products and Societal Change Processes*, 2010

Innovatie nodig op meerdere niveaus:

- Maatschappelijk systeem
- Sociaal technisch systeem
- Product-diensten systeem
- Product-technologie systeem

Voor duurzame transitie

Voorbeeld: GD Groene Daken

Rol en samenhang werksporen

www.greendealgroenedaken.nl/werksporen/

Maatschappelijk systeem

- Mindset

Sociaal-technisch systeem

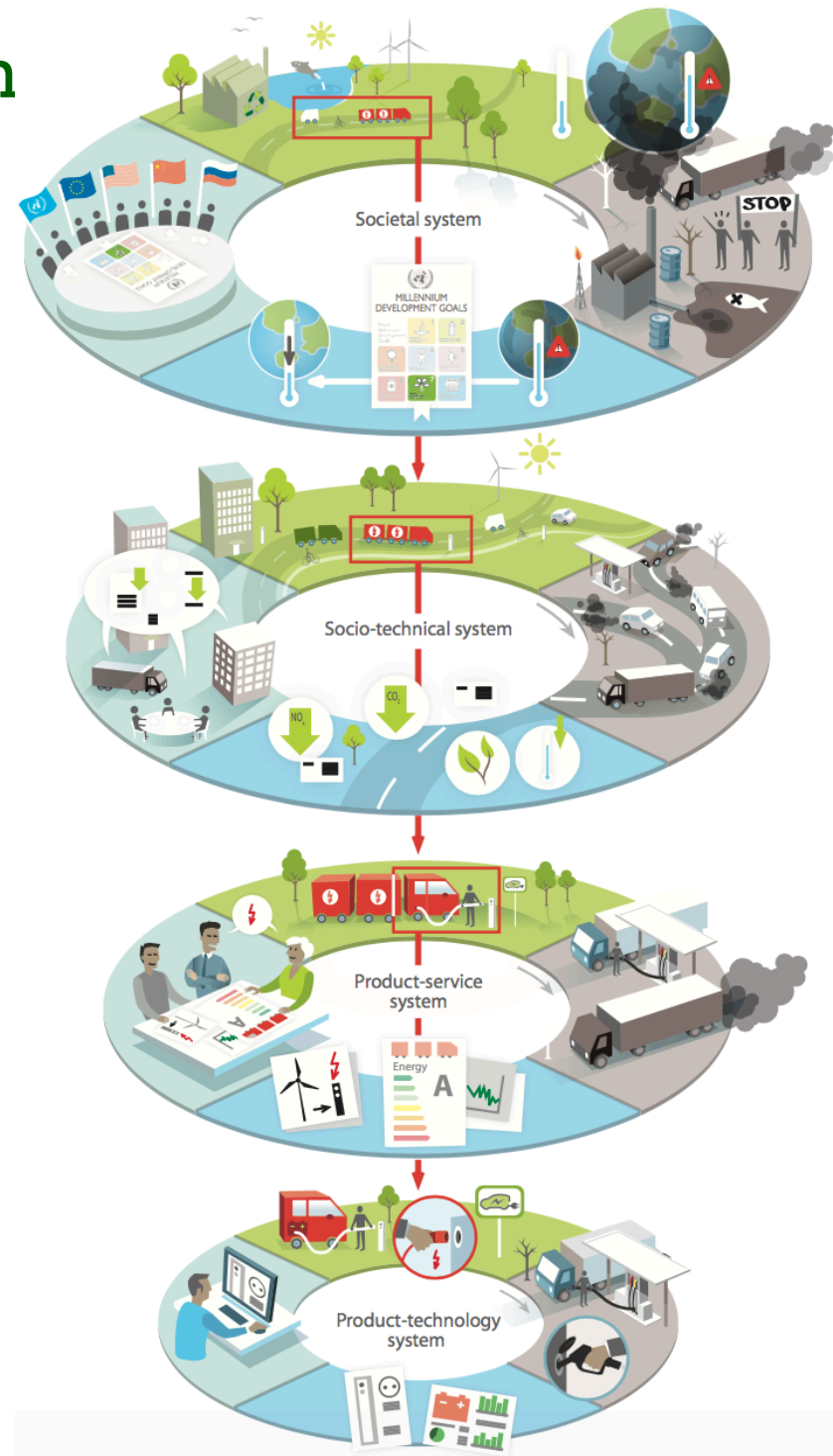
- Differentiatie belastingen
- Omgevingswet

Product-diensten systeem

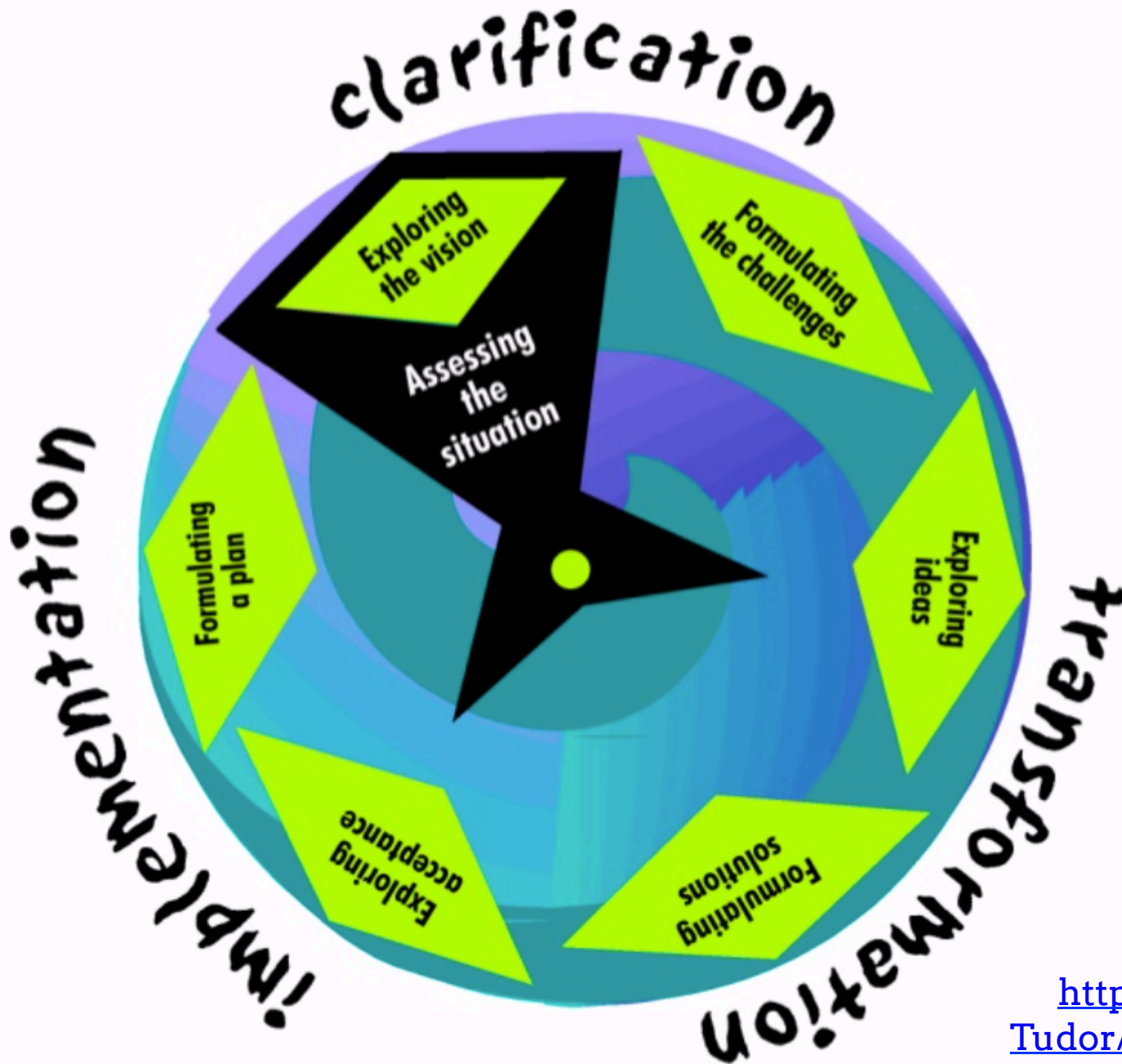
- Gebouwlabele
- Facts & Values / dakdiensten in kaart
- Innovatie (BIM, PvE)

Product-technologie systeem

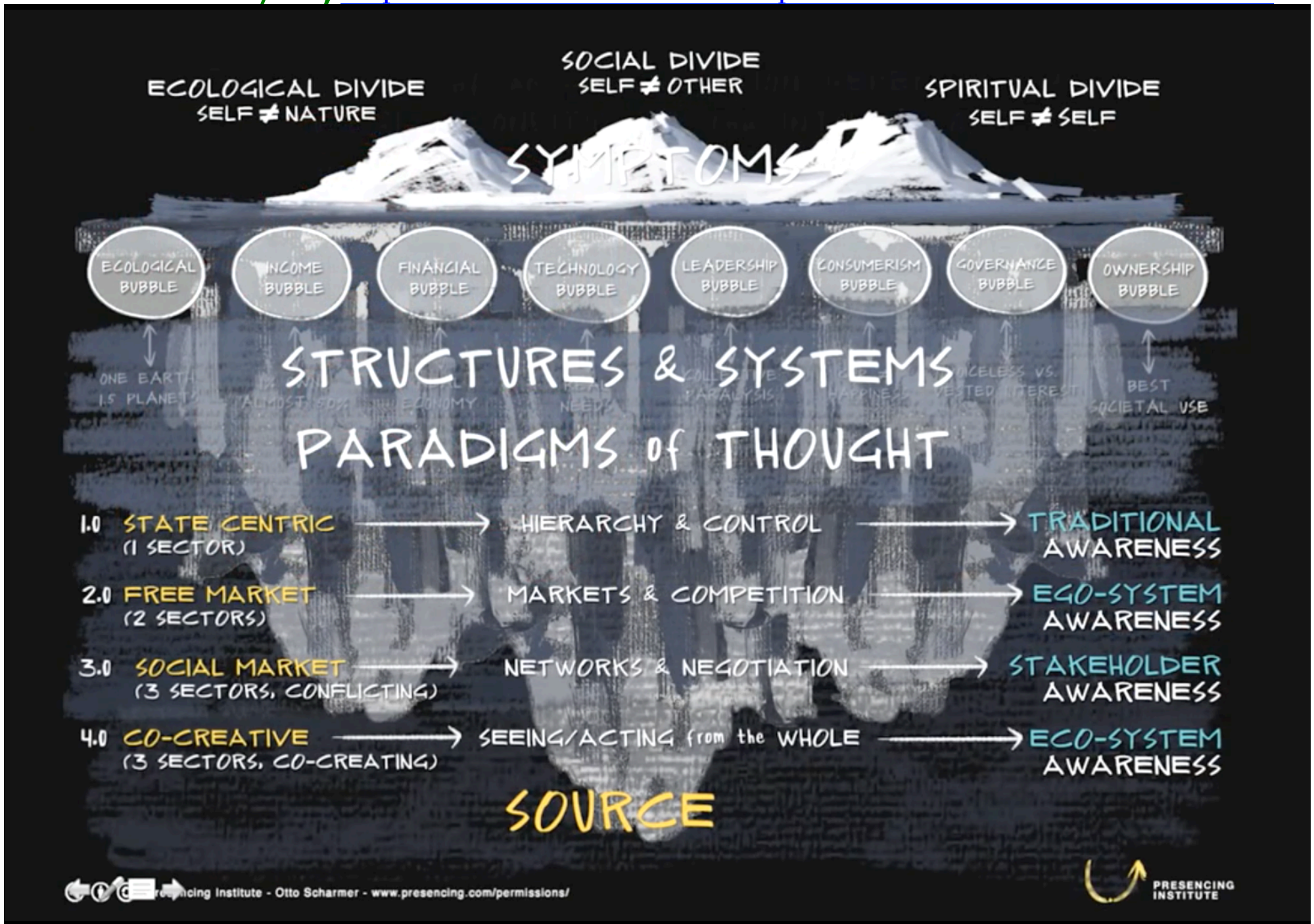
- Biodiversiteit

E. Creative Leadership Puccio

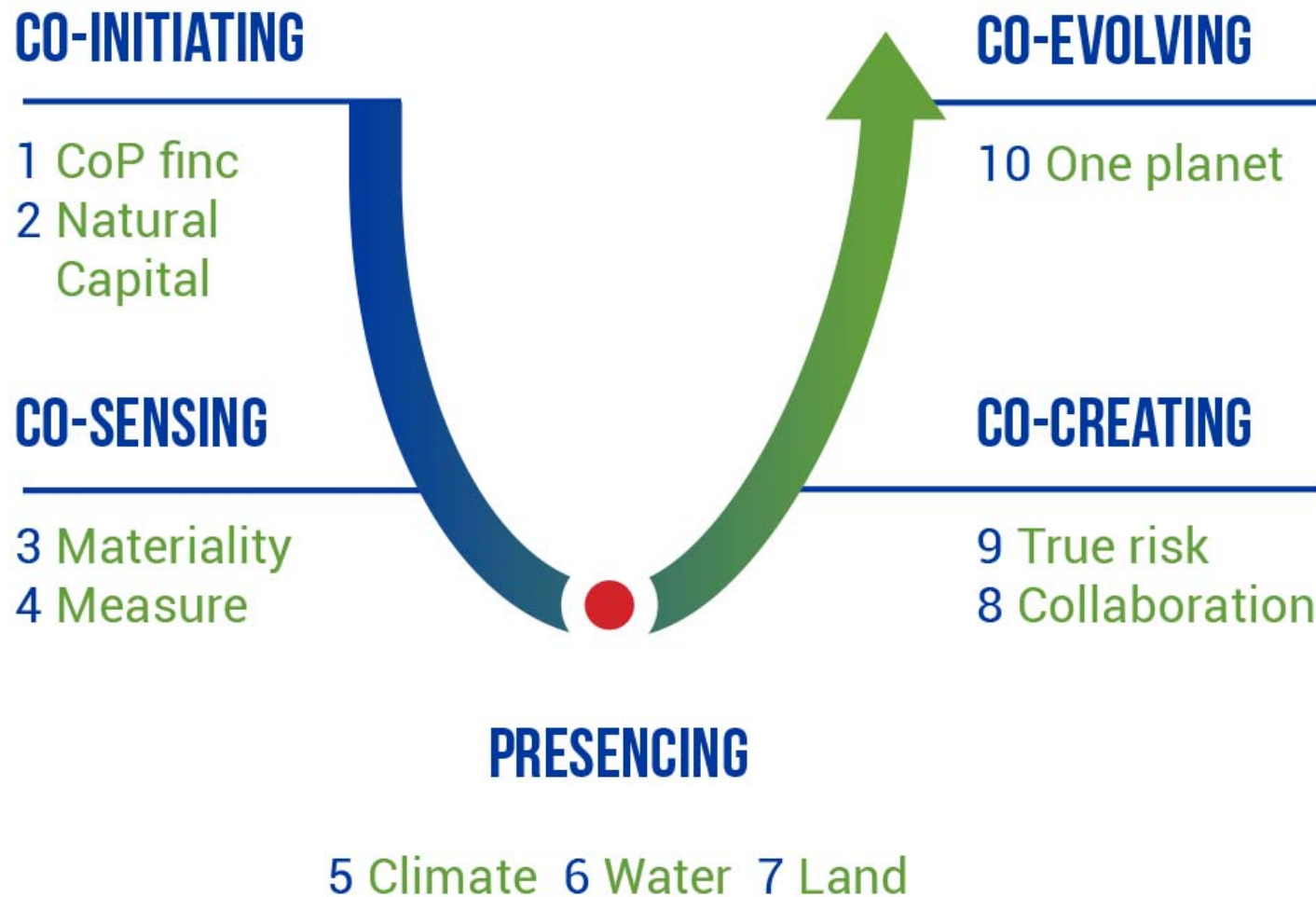
<https://www.slideshare.net/Tudor/creative-leadership-by-gerard-puccio-presentation>

F. Theory U

Voorbeeld: Community of Practice Finance & Natural Capital

<https://nextgreen.nl/projecten/cop-financial-institutions-natural-capital/>

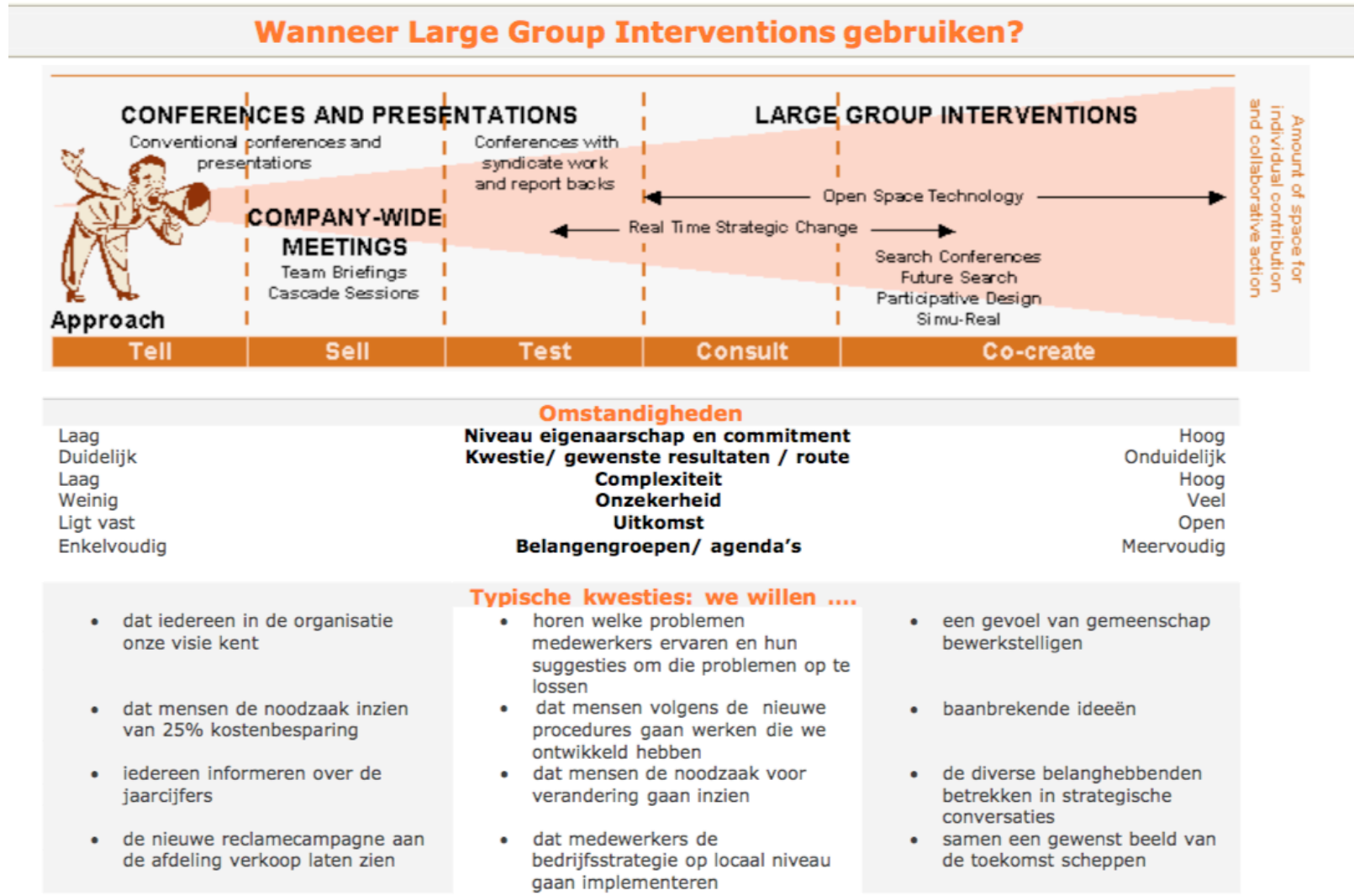

F. Theory U

Field: Structure of Attention	Micro: ATTENDING (individual)	Meso: CONVERSING (group)	Macro: ORGANIZING (institutions)	Mundo: COORDINATING (global systems)
 1.0: habitual awareness	Listening 1: Downloading habits of thought	Downloading: <i>Conforming:</i> speak- ing from fitting in	Centralized control: Organizing around hierarchy	1.0 State centric: <i>commanding</i>
 2.0: ego-system awareness	Listening 2: Factual, open-minded	Debate: <i>Confronting:</i> Speaking from differentiating	Divisionalized: Organizing around differentiation, decentralizing	2.0 Free Market: <i>competing</i>
 3.0: stakeholder awareness	Listening 3: Empathic, open-hearted	Dialogue: <i>Connecting:</i> Speaking from inquiring others, self	Distributed/networked: Organizing around stakeholders groups	3.0 Social Market: <i>negotiating/networking</i>
 4.0: eco-system awareness	Listening 4: Generative, open-presence	Collective Creativity: <i>Co-creating:</i> Speaking from what is moving through	Eco-system: Organizing around what emerges (co- sensing, co-creating)	4.0 Co-creative Eco-system Economy Awareness Based Collective Action

G. Large Scale Interventions

www.alignment.nu/wat-is-lsi/

Figuur van Paul Miller en Martin Leith, gebaseerd op een model van Bryan Smith, bewerkt door Tonnie van der Zouwen april 2005;

H. Appreciative Inquiry

<http://www.waarderend-actieonderzoek.nl>

Waarderend onderzoeken

“Bij Appreciative Inquiry geven de mensen zelf vorm aan de veranderingen of vernieuwingen die ze willen. Dat doen ze door eerst de kennis, kerncompetenties, praktijken en kwaliteiten die ze in huis hebben te mobiliseren. Daarna door een heldere stip op de horizon te zetten om vervolgens de condities te scheppen die realisatie van de gemeenschappelijke ambitie dichterbij brengt. Om vervolgens de initiatieven en acties te ontplooiën die nodig zijn om daar te komen.”

I. Proces-lessen biomimicry

<http://www.biomimicrynl.org/organisatieontwikkeling--sociale-innovatie.html>

Sociale innovatie: succesvolle patronen in de natuur toepassen op:

- Samenwerken
- Organisatieontwikkeling
- Leiderschap
- Maatschappelijke vraagstukken

“Het geheim achter de veerkrachtige en effectieve organisatie”

“Wat we van de natuur kunnen leren als het gaat om samenwerken, vertrouwen en leiderschap”

Oa zwerm-principes

Toepassen in praktijk

Welk proces / traject uit jouw praktijk wil je langs de 'transitielat' houden?

Uitwerken in kleine groepjes

Welk model wil je daarbij gebruiken?

Welke andere inzichten kunnen je daarbij helpen?

Afsluiting

Inzichten? Aanvullingen? Suggesties?

Vragen?